

EĞİTİMDE PROGRAM GELİŞTİRME VE DEĞERLENDİRME

Editör

Doç. Dr. Etem YEŞİLYURT

...Geleceğin Fikirleri...

EĞİTİMDE PROGRAM GELİŞTİRME VE DEĞERLENDİRME

Editör: Doç. Dr. Etem YEŞİLYURT

Yazarlar: Etem YEŞİLYURT - Sevilay YILDIZ - Kemal BAKIR - Veli BATDI - Miray DAĞYAR - Azmi TÜRKAN - Ahmet Murat ELLEZ - Ümit POLAT - Mustafa KÖROĞLU - Mehmet EROĞLU - Vildan DONMUŞ KAYA - Abdulkadir KURT

ISBN: 978-625-8499-03-2

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Őirketi'ne aittir. Vizetek izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Sayın okuyucularımız, bandrolsüz yayınları satın almamanızı diliyoruz.

Yayın Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Dizgi & Grafik: Betül BAYRAK

Kapak Tasarımı: Sadık HANGÜL

1. Baskı: Ankara - Eylül, 2021

Baskı:

Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Őti.İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA

Tel: 0 312 395 85 71

Yayıncı Sertifika No: 41575

Matbaa Sertifika No: 47479

İletişim:

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizetekyayincilik@gmail.com

EĞİTİMDE PROGRAM GELİŞTİRME VE DEĞERLENDİRME

Editör

Doç. Dr. Etem YEŞİLYURT

Yazarlar

Doç. Dr. Etem YEŞİLYURT

Doç. Dr. Sevilay YILDIZ

Doç. Dr. Kemal BAKIR

Doç. Dr. Veli BATDI

Doç. Dr. Miray DAĞYAR

Dr. Öğr. Üyesi Azmi TÜRKAN

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Murat ELLEZ

Dr. Öğr. Üyesi Ümit POLAT

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KÖROĞLU

Dr. Mehmet EROĞLU

Dr. Vildan DONMUŞ KAYA

Dr. Abdulkadir KURT

Not: Unvan ve bölüm sırasına göre listelenmiştir.

Bölümler ve Yazarlar

- Editör** Doç. Dr. Etem YEŞİLYURT, *Akdeniz Üniversitesi*
ORCID ID: 0000-0002-7340-7536
- 1. Bölüm** **Eğitim Programının Temel Kavramları**
Doç. Dr. Etem YEŞİLYURT, *Akdeniz Üniversitesi*
ORCID ID: 0000-0002-7340-7536
- 2. Bölüm** **Eğitimde Program Geliştirmenin Kuramsal Temelleri**
Doç. Dr. Sevilay YILDIZ, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi*
ORCID ID: 0000-0002-8863-2488
- 3. Bölüm** **Eğitimde Program Geliştirmenin Felsefi Temelleri**
Doç. Dr. Kemal BAKIR, *Erzurum Teknik Üniversitesi*
ORCID ID: 0000-0002-9335-6422
- 4. Bölüm** **Eğitimde Program Geliştirme Yaklaşımları**
Dr. Öğretim Üyesi Azmi TÜRKAN, *Siirt Üniversitesi*
ORCID ID: 0000-0003-2546-5122
- 5. Bölüm** **Eğitim Programı Tasarım Yaklaşımları**
Dr. Öğretim Üyesi Azmi TÜRKAN, *Siirt Üniversitesi*
ORCID ID: 0000-0003-2546-5122
- 6. Bölüm** **Eğitimde Program Geliştirme Modelleri**
Doç. Dr. Veli BATDI, *Gaziantep Üniversitesi*
ORCID ID: 0000-0002-7402-3251
- 7. Bölüm** **Eğitimde Program Geliştirmenin Planlanması ve İhtiyaç Belirleme**
Dr. Mehmet EROĞLU, *Fırat Üniversitesi*
ORCID ID: 0000-0003-1906-5835
- 8. Bölüm** **Eğitim Programının Temel Ögesi: Hedef**
Doç. Dr. Miray DAĞYAR, *Akdeniz Üniversitesi*
ORCID ID: 0000-0002-7129-9236

- 9. Bölüm** Eğitim Programının Temel Ögesi: İçerik
Dr. Vildan DONMUŞ KAYA, *Fırat Üniversitesi*
ORCID ID: 0000-0003-4362-393X
- 10. Bölüm** Eğitim Programının Temel Ögesi: Eğitim Durumları
Dr. Öğretim Üyesi Ahmet Murat ELLEZ, *Dokuz Eylül Üniversitesi*
ORCID ID: 0000-0002-8317-8554
- 11. Bölüm** Eğitim Programının Temel Ögesi: Sınama Durumu
Dr. Öğretim Üyesi Ümit POLAT, *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi*
ORCID ID: 0000-0002-0601-9074
Doç. Dr. Etem YEŞİLYURT, *Akdeniz Üniversitesi*
ORCID ID: 0000-0002-7340-7536
- 12. Bölüm** Eğitimde Program Değerlendirme: Ölçütler, Yöntemler ve Envanterler
Doç. Dr. Etem YEŞİLYURT, *Akdeniz Üniversitesi*
ORCID ID: 0000-0002-7340-7536
Dr. Öğretim Üyesi Mustafa KÖROĞLU, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi*
ORCID ID: 0000-0001-9610-8523
- 13. Bölüm** Eğitimde Program Değerlendirme: Yaklaşımlar ve Modeller
Dr. Abdulkadir KURT, *İbrahim Çeçen Üniversitesi*
ORCID ID: 0000-0002-4557-1179
- 14. Bölüm** Eğitimde Program Geliştirmeyi Etkileyen Güncel Yönelimler:
Üstbiliş ve Düşünme Becerileri
Doç. Dr. Etem YEŞİLYURT, *Akdeniz Üniversitesi*
ORCID ID: 0000-0002-7340-7536

Önsöz

Eğitim programları, eğitimin ve eğitim sisteminin önemli araçlarından biridir. Ülke-lerin kalkınması eğitimli insanıyla, eğitimli insan eğitimle, eğitim ise eğitim prog-ramlarıyla mümkündür. Dolayısıyla program, eğitimin kalbini oluşturmaktadır.

Eğitim programları güncelliğe, gelişime, yeniliğe ve değişime açıktır. Bilimde, teknolojiye, toplumda, kültürde, ekonomide, sanayide, tarımda, sağlıkta, felsefede, psikolojide ve daha birçok alanda yaşanan değişim ve yenilik, eğitimde program geliştirme ve değerlendirme sürecini canlı tutmakta, bu yenilik ve değişiklikler aynı zamanda eğitimde program geliştirme ve değerlendirmeyi zorunlu kılmaktadır.

Teknolojik ürünlerde olduğu gibi, geliştirildiği dönemin şartlarına göre ge-çerliliği ve güvenilirliği yüksek olan bir eğitim programı eğer belirli periyotlarla süreç içerisinde kendini yenilemezse eğitim sisteminin genel amaçlarına hizmet etmekten uzaklaşabilir. Eğitim programlarının böyle bir seçeneği olmayıp çe-şitli alanlardaki gelişim ve yeniliğin gerisinde kalması düşünülemediği gibi, bu alanların ilerisinde olması ve onların gelişimine rehberlik etmesi beklenmektedir. Eğitim, diğer alanlardaki değişimin, yeniliğin ve kalkınmanın öncüsü olmalıdır. Eğitim bu görevi, eğitim programlarıyla yerine getirmektedir veya getirmelidir.

Bu bağlamda eğitim programları dünün değil, günün hatta yarının özellikle-rine göre geliştirilmeli ve değerlendirilmelidir. Bunun sağlanması için geliştirilen eğitim programının “eğitimde program geliştirme ve değerlendirme” süreç ve işleyişine uygun olması gerekmektedir. Diğer bir deyişle “eğitimde program ge-liştirme ve değerlendirme” alanı ve kaynakları, geliştirilen eğitim programlarının kılavuzu konumunda yer almaktadır. Dünün deneyiminden, bugünün gerçeğinden ve yarının beklentisinden/öngörüsünden yola çıkılarak hazırlanan bu eserin, başta lisans ve lisansüstü düzeyde yer alan “Eğitimde Program Geliştirme” ve “Eğitimde Program Değerlendirme” dersleri olmak üzere konuyla ilgilenenleri-mize, öğretmenlerimize, öğretmen yetiştirme sürecimize, eğitim sistemimize ve alanyazına katkı sağlaması umulmaktadır.

Bilimsel ve özgün değerinin yüksek olduğu kanaatini taşıdığım bu eserin or-taya çıkmasında büyük bir özveriyle çalışan kıymetli meslektaşlarımı yürekten kutluyor ve herbirine sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Öte yandan eserin bası-mını ve dağıtımını üstlenen Vizetek Yayınevi çalışanlarına da teşekkür ediyorum.

Ayrıca, eserle ilgili siz değerli okuyucularımızdan gelecek öneri ve eleştiri-lerin bu eserin geliştirilmesi bakımından bir gereklilik ve fırsat olarak gördüğü-müzü, bu yöndeki dönütlerinizden mutlu olacağımızı da ifade etmek istiyorum.

Selam, sevgi ve saygılarımla...

Doç. Dr. Etem YEŞİLYURT

İÇİNDEKİLER

Önsöz..... VII

1. BÖLÜM

Eğitim Programının Temel Kavramları..... 1
Etem YEŞİLYURT

2. BÖLÜM

Eğitimde Program Geliştirmenin Kuramsal Temelleri..... 39
Sevilay YILDIZ

3. BÖLÜM

Eğitimde Program Geliştirmenin Felsefi Temelleri.....219
Kemal BAKIR

4. BÖLÜM

Eğitimde Program Geliştirme Yaklaşımları241
Azmi TÜRKAN

5. BÖLÜM

Eğitim Programı Tasarım Yaklaşımları263
Azmi TÜRKAN

6. BÖLÜM

Eğitimde Program Geliştirme Modelleri.....291
Veli BATDI

7. BÖLÜM

Eğitimde Program Geliştirmenin
Planlanması ve İhtiyaç Belirleme323
Mehmet EROĞLU

8. BÖLÜM

Eğitim Programının Temel Ögesi: Hedef357
Miray DAĞYAR

9. BÖLÜM

Eğitim Programının Temel Ögesi: İçerik403

Vildan DONMUŞ KAYA

10. BÖLÜM

Eğitim Programının Temel Ögesi: Eğitim Durumları431

Ahmet Murat ELLEZ

11. BÖLÜM

Eğitim Programının Temel Ögesi: Sınama Durumu.....467

Ümit POLAT

Etem YEŞİLYURT

12. BÖLÜM

Eğitimde Program Değerlendirme:

Ölçütler, Yöntemler ve Envanterler487

Etem YEŞİLYURT

Mustafa KÖROĞLU

13. BÖLÜM

Eğitimde Program Değerlendirme:

Yaklaşımlar ve Modeller519

Abdulkadir KURT

14. BÖLÜM

Eğitimde Program Geliştirmeyi Etkileyen Güncel Yönelimler:

Üstbiliş ve Düşünme Becerileri.....579

Etem YEŞİLYURT

“Program, eğitimin kalbidir.”

W. Null

*Bu kitap,
bu toprakları “vatan” yapan, bu toprakların “vatan” olarak kalmasını
sağlayan şehit ve gazilerimize rahmet, şükran ve saygıyla ithaf edilmiştir...*